

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X évfolyam.

FIUME, péntek 1913. június 27.

143. szám

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, 1 em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtti) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A községi költségvetés.

—«O»—

A községi önkormányzatban megoldásra váró közfeladatok szoros és elválaszthatatlan kapcsolatban vannak a község vagyoniával, gazdálkodásával. Ez a kapcsolat igen fontos, legfőképpen azért, mert éles határvonalat vonni az állami és tisztán községi közfeladatok között nem lehet. Már pedig ennek a határvonalnak minél élesebb megállapítása igen kedvezően hatna ki a községi gazdálkodásra, vagyonosodásra. Sőt a szűkebbkörű szociális intézmények létesítését, a meglévők fejlesztését vonná maga után.

A mai elasztikus határvonal mellett az állami és községi közfeladatok költségei, szükségletei majdnem teljesen a községi vagyoniára, illetve a községi adózók pótdózási erejére támaszkodnak. Nyilvánvaló, hogy a községek közigazgatási tevékenysége ma nagyobb százalékkal esik az állami közfeladatok serpenyőjébe, mint a községek javára.

Ennek természetes következménye az, hogy az állami, vagy állami vonatkozású közfeladatok megvalósítás közben nagyobb hányadban kötik le a község vagyoni erejét, mint a tisztán községi érdekek ápolása.

Az állami és tisztán községi közfeladatok a községfejlesztés gyermekkorában ter-

„A Tengerpart“ tárcája

A zöld harisnyák.

Valaki a társaságban megjegyezte:

— Nem egyszer észrevettem, hogy egyes gyermekkori emlékeink élénkebben és mélyebben kihatnak életünkre, mint más események, amelyek talán csak tegnap történtek.

S ekkor öreg barátunk, Boulard, kit hatvan esztendeje dacára valamennyien oly frissnek és élénk szelleműnek ösmertünk, mosolyogva közbeszólt:

— Mi sem lehet igazabb! Ifjukoromban nem egy benyomás rajta voltam s különösen egy emlék él lelkemben, amelynek árnyéka ugyszólván fiatalságom kezdetére vezet vissza s amely egy különös, tulfinomodott érzékenységet teremtett lelkemben, mitől soha sem tudtam teljesen szabadulni.

Kis szerelmi történetről van pusztán szó, s bosszúmat kérem, hogy felidézem emléket, de egy öreg embernek jól esik, pillanatig egy rég elhalt, az ifjuság lehelletét felébresztő mozzanatot megragadni. Husz éves lehettem akkoriban. Bizonyos, hogy nem voltam nagykorú, mert meglehetősen pénz nélkül voltam és kis örökségemet gyámom a kitűnő Boulard Octave őrizte. E nevet ők persze nem ösmerték, de akkoriban Párisban eléggé ösmert volt, mert a nagy színházi látványosságokat nagybőrra ő írta. En a jogot végeztem és igen szerényen él-

mészetesen nem kötötték le ilyen aránytalanul a község jövedelmeit, annál az egyszerű oknál fogva, hogy a községfejlesztés kezdő stádiumában az állami közfeladatok a község önkormányzatában vajmi kis térre szorultak. Idők folyamán aztán a község által megvalósítandó közfeladatok — különösen állami vonatkozásukban — megszorodtak. Ezzel szemben azonban a községi vagyoni legtöbb helyen régi állagában megmaradt; a vagyonek kezelés, a költségvetési jog egyáltalán nem fejlesztett.

Vagy a majdnem háromévtizedes községi törvényen és az ennek alapján alkotott vármegyei szabályrendeleten, ötletszerű törvényhatósági irányításokon felépült községi költségvetés mutat-e haladó korhoz viszonyított fejlesztést a községek vagyonek kezelési jogában?

Kereshetők-e ott jogfejlesztés nyomai, ahol a községek a gyorsan pergő gazdasági élet váltakozásában a modern gazdálkodás helyett még ma is a háromévtizedes rendszer ősidőjében kénytelenek lebonyolítani a közfeladatok szükségleteit és fedezeteit?

Nem jelenti-e a községi költségvetési jognak stagnációját, sőt visszafejlődését az, hogy amíg régebben a közfeladatok megvalósítása a községi vagyoniól illetve ennek jövedelméből lehetséges volt, addig ma a községi vagyoni jövedelme még a tisztán községi feladatok valóra váltására sem elegendő, hanem a pótdózásnak ijesztően emelkedő százalékkára kénytelenek támaszkodni

degéltem a sovány havi járadékból, amelyet nagybátyámtól kaptam. Ő ugyanis jól ismerte Páris kisértő erejét egy ilyen fiatal suhanera s éppen e szempontból ugyancsak elzárta tárcáját előlem.

Am azért nagyon szeretett s ezt nem egyszer azzal is bebizonyítá, hogy magával vitt ebédelni a kabaréba, vagy olykor a kulisszák mögé is, a színházakba, ahol tündéri látványos színjátékokat játszottak.

Egy este így vitt el a Porte Saint Martinba, ahol az igazgatóval valami megbeszélése akadt. En, természetesen, imádtam e kis kirándulásokat. A kulisszák világában engem, mint az ő öccsét, nem tekintettek betolakodónak és szívesen fogadtak. Ez este, az igazgatóhoz menet, az öltözők előtt haladtunk el s egyiknek ajtaja félig nyitva volt. Nagybátyám bedugta fejét s a következő párbeszéd folyt le:

— Jó estét, kicsikém!

— Ó, Boulard ur, milyen kedves öntől, hogy felkeresett.

— Nem hozzád jöttem, kis Laurettem! Az igazgató vár. De miután te, látom, már felöltöztél s csak fél óra mulva van dolgod a színpadon, rád bízom az öccsém, míg az igazgatóval végeztem. Vigyázz rá és ne élj vissza az ártatlanságával.

S egyben betaszított az ajtón s tovasietett. En óriási zavarban álltam ott s elvakultan hunyorgattam szemem a nagy világosságban. Az öltözőasztal irányából egy friss, csengő hang kszagott felém:

— Jöjjön be... és üljön le, ahol tud!

a községnek szociális, kulturális, sőt létfontartási igényei is?

A községi háztartásról készülöben lévő statisztika majd igazolni fogja, hogy a kérdések mennyire igazak.

A községi költségvetésnek egyik veleszületett gyengesége a ma már alig indokolható merevség. Olyan a községi költségvetés, mint a megszokott fogásokban nagyerejű földműves, ki nagyot tud ütni fejszével, kapájával, de a változott helyzetben messze mögötte áll a rugalmas izmu, sportot üző embernek, kinél a különböző védelmi és támadási szükséghez képest a legcélszerűbb és legmegfelelőbb izmok kapcsolódnak ierázhatatlanul a küzdelembe.

Megszokott és a belügyminiszteri rendeletek, valamint az 1886. évi XXII. t.-c. 24. szakasza által is támogatott gyakorlat az, hogy a községek által rendszeresen viselendő, állandó tételű közterheknek s általában a községi törvény hivatkozott szakasza alá eső ügyekben még a költségvetés tárgyalása előtt jogerős képviselőtestületi határozatok provokálандók tisztán csak abból a célból, hogy azok a költségvetésbe beilleszthetők legyenek.

Vitán felül áll, hogy monumentális építkezésekre, új hivatal rendszeresítésére, községi vagyoni elidegenítésére s általában fontosabb vagyoni jogi következményekkel járó ügyekre nézve az ilyen előzetes szankeiönálás még érthető valamiképpen, de irányító jelentőséggel nem bíró más kisebb ügyek

A kis szoba tömve volt selymes ruhákkal, csipkék illatos fellegével s csak egyetlen üres székre akadtam, amelyet bátran oda huztam Laurette kisasszony mellé. A tükörből láthattam édes kis arcát. Így csevegtünk.

— Imádom a bácsiját! — kezdé ő — aranyes ember! Ugy-e megbocsát, ha bevégzem arcom kifestését?

Már nem emlékezem részletekben, miről csevegtünk, de bizonyos, hogy elmondá, hogy a színháznál havonta nyolevan frankot keres, hogy van egy barátja, kitől háromezer frankot kap, ugyancsak havonta, hogy e barátja sohasem jó ide a színházba s hogyha viszont akarom látni, jöjjenek el másnap az öltözőjébe.

Gyönyörű szenvedély volt, uraim... Laurette volt első hódításom, örjöntem utána s ő is kedvére valónak talált. Am szerelmünk sok akadályba ütközött. Nem láthattam másutt, mint öltözőjében. Lakásán nem fogadhatott, mert barátja nagyon féltékeny volt, én pedig nem hívhattam szegényes kis diákszobámba. Minden este fél kilenc órákor bekopogtattam öltözőjébe. Ő ilyenkor már befejezte öltözködését s egy óra multán távoztam, mikor jelenése kezdődött. S bár jelmeze nem hatott zavarólag, valami tulságos kényelemmel nem dicsekedhetünk.

Két hónapig tartott szerelmünk s ez idő alatt soha sem láttam Laurettet zöld harisnyái nélkül. Imádtam... imádtam, mert szép volt, elragadó és kecses s jó szívvel, önzetlenül adományozta csókjait a szegény diáknak. Nem kívánt egyebet a jelenlétemnél

ben a szokott hosszadalmas eljárás merőben érthetetlen és sok esetben káros számviteli és gazdasági következményekkel jár.

Mert mit jelent az az előzetes elhatározás? Például egyik község kisebb összegű kölcsönt akar felvenni, kisebbzerű építkezésre. Az építkezésnek és a kölcsönfelvételnek szükségességét és szándékát csak a nyári hónapban foglalja képviselőtestületi határozatba, amikor már alig lehet remény arra, hogy az augusztusban összeállítandó költségvetési előirányzatba esetleg felebebesekkel is hátráltatott jogerős határozatok alapján a kölcsönnek és építkezésnek költségei beállíthatók legyenek. Ezen eljárás szerint tehát nem lesznek beállíthatók az 1914. évi költségvetésbe olyan építési és kölcsönügyi költségek, melyek már 1913. év nyarán elhatározottak. Vagy az 1915. évi költségvetési előirányzatnál, vagy pedig az 1914. évi pótköltségvetési előirányzatnál veendőket aztán számba. Mind a kettő egyformán rossz.

Nem volna-e sokkal észszerűbb és hasznosabb a község gazdaság-politikájának és vagyoni készenlétének szempontjából, ha a jelzett költségek a költségvetés tárgyalása során foglaltatnának be minden előzetes elhatározás kényszere nélkül a költségvetésbe? Azért a képviselőtestület meghozhatja előre is e tekintetben határozatát, de az ne legyen kötelező, ne legyen principium. Hiszen ebből az egyszerűsített eljárásból nem érhetné más kelemetlenség, a község adózó polgárait, mint hogy az építkezés és kölcsönügylet költségeinek beillesztése után a pótdadó százaléka elhatározásához képest felemelkednek. A községi pótdadó a költségvetési év III. vagy IV. negyedében vethető ki csak, s ha idáig a feisőbb hatóság feloldja, vagy megsemmisíti a községnek az építésre stb. vonatkozó határozatát, módjában áll az előjárásnak a pótdadó százalékát megfelelően leszállítani, minden szertartás és határozat provokálása nélkül.

A községi költségvetési jognak ez a mesterséges uton való merevítése sehogysem talál bele a gazdasági életnek általános és gyors tempójú forgatagába.

S ő ismertette meg velem a szerelmet, a kacagó, fiatal, tüzes, akadályokba ütköző és mégis diadalmas — a zöld harisnyás szerelmet!

S ez olyan furesa volt... mindig zöld harisnyák!... Oly vidámak voltak, oly esilógók... smaragdzöld színük a legrajongóbb pillanatokban oly csodás, sugaras fényt vetett szememre, hogy a szerelmet teljesen egybeolvastottam a zöld harisnyákkal s e két fogalmat többé elválasztani se tudtam.

S elhiszik-e uraim, hogy további életemben is, mindig egybefűzve maradt e két fogalom?

Következő kedvesemtől azt követeltem, hogy mindig selyemharisnyájában maradjon. Fehér, pókhálókony harisnyát viselt... szerethettem-e? S szerethettem-e a következőt, fekete selyem harisnyáiban? Szerelmi életem mintha megmérgezték volna! S ne gondolják, hogy valami szegyenletes mámiáról volt szó, hiszen akkor el sem beszéltem volna! Nem! Csupán első, igaz nagy szerelmem egy kis részletének emléke vésődött szívembe, oly élesen, hogy ha e részletet többé fel nem leltem, szerelmem tüze is elhalt. Erzékeny, szentimentális bolond voltam...

Valaki közbeavágott:

— De kedves Boulardom, a divat egyre változik s fel kell világosítanom, hogy ma igen sok nő visel zöld harisnyát. Magam is ösmerek egy feltucatot, ha akarják ötnök is bemutatnom...

Am Boulard mélabus mosolylyal felelé: — Fájdalom, ez a divat későn érkezett!... S maguk is láthatják, mily kevés szerelmem volt életemben!

Pierre Valdaigé.

A költségvetés simulékonyságának egyenes magatartását jelenti az, hogy a költségvetésben megállapított százalékon alul maradhatásnak módzatai nincsenek törvényszerűleg biztosítva.

Községi költségvetéseinknek egyik szépséghibája az elrendezésben való bizonytalanság. Pedig az állami és más nagyobb területek költségvetéseitől teljesen elütő természete van a községi költségvetésnek. Itt közvetlen tanulságai a megelőző évnek közvetlenül levonhatók a következő költségvetési év számára.

Van a községi számadásoknak egy tartalmában bizonytalan terjedelmű címe: az előre nem látható kiadások és bevételek. E címek tételeinek új ösvény gyanánt kellene szolgálniuk arra a célra, hogy az állandónak, vagy legalább több ízben visszatérőnek látszó kiadások és bevételek a legközelebb alkotandó költségvetésnek valamely bizonyos szükségletét, illetve fedezetét adják. Így a számadással támogatott költségvetés bizonyosabb képét adná a község jövő gazdasági tervének.

A községi pótdózásnak alapját képező állami adó szaporodásához és apadásához képest a költségvetésen alapuló pótdózási jog nem mindenütt bir alkalmazkodó képességgel. Az alkalmazkodási képességnek ez a lanyhasága néhol a költségvetési jognak hiányos ismeretére, másol az ellenőrzés gyakorlásának elmulasztásán alapul.

Az egyes községekben az évközben szaporodásba hozott állami adók után a községi pótdadót nem vetik ki s ezáltal — bármily csekély, de mégis — szükséges jövedelemtől esik el a község. Ezt a gyakori mulasztást csak a hatóság ellenőrzésnek törvényszerű kötelezettsége tudná kiküszöbölni. Ez az ellenőrzés tudná megadni a községi költségvetésnek alkalmazkodó képességét a való élethez.

A községi költségvetési jognak vérszegénységét eredményezte az állami közfeladatokkal terhelt községeknek az állami támogatásból való kizárása. A község és a város adózó polgárai egyforma kules szerint adóznak az államnak s mégis csak a városok élvezik az állami közvetlen támogatásnak törvényben biztosított kedvezményét. A községeknek ez a kivételes mostohasága termel aztán olyan aránytalanságot, hogy míg némely város az adózó polgárai által fizetett évi állami adóknak 60 százalékát kapja államsegélyként, addig a községi alig, vagy egyáltalán nem részesül támogatásban.

Pedig a község nem részesül a városoknak az 1886. évi XXII. tc. 132. szakaszában biztosított kedvezményben sem, mely szerint a közvetett állami adókra is vethet ki pótdadót, vagy pedig az állam által igénybe nem vett új adónemeket hozhasson be.

Ez a községek közjogi jellege szerinti kivételes bánásmód hozzájárul ahhoz, hogy a községi költségvetési jog hovatovább mind vérszegényebb lesz és fejlődésében megakad. A költségvetésnek ilyen gondatlan elerőltetése végeredményében a községi kulturális egészségügyi, szociális és gazdasági vénájából kergeti ki a vért.

Nincs jog, melyet a törvényhozás a fejlesztés gondolatának kizárásával statuálna. Ennélfogva a községi költségvetési jog is magában áll, hogy hordja már születésének pillanatában a fejlődésnek, a fejlesztésnek esiráját. A községi és városi törvények ennek a fejlődésnek lehetőségét kellene, hogy biztosítsák az ugynevezett szabályszerű, de felügyelettel kapcsolatos passzának magukba foglalásá által. Általában a községek gazdasági életét érintő törvényeknek a költségve-

tési jogfejlesztésnek jegyében kellene megszületniök.

Az ilyen törvények egy pár év alatt éreztetnék áldásos hatásukat a községek gazdasági életében.

Koncz János dr.

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. *biológiai állomás és aquárium* díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— A Cunard magyar-amerikai vonal ki-vándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— A tersattói *Frangepán-vár* naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— *József főherceg diszkertje* (a kormányzópalota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A *Danubius-hajógyár* telepe, a rizshántológvár, a papírgvár, kőolajfinomítógvár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— A *ki-vándorlási ház* megtekintése (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

A HATÁRRENDŐRSÉG.

A határrendőrségről szóló törvénynek június huszonötödikén való életbeléptetése dolgában leküldött rendelet érvényt szerez a törvény 12. szakaszában foglalt ama meghatalmazásnak, hogy az életbeléptetés időpontját a kormány meghatározhatja. A rendelet értelmében tegnapról kezdve a fiumei városi rendőrség megszűnik azokat a tennivalókat végezni, a melyek az idézett törvénycikk és a hozzátartozó utasítás szerint a határrendőrség hatáskörébe tartoznak. Átmenetileg kivétel a toloncügy kezelése, de csak ideiglenesen, a míg az új toloncállomást be nem rendezik, továbbá a kikötőben és a személypályaudvar kivételével avasuti állomás területén a közbiztosági és közegészségügyi szolgálat, ugyancsak ideiglenesen mindaddig, míg az erre nézve az állammvasutak és Fiume város között érvényben levő szerződés le nem jár. Ugyanezért egyelőre a ki-vándorlási hajókat vizsgáló bizottságban a városi rendőrség egy tisztviselője is részt vesz. A netalán a városnál folyamatban levő határrendőrségi ügyek ugyanott be is fejezendők. A városi rendőrségnek nemcsak joga, de kötelessége is lesz a határrendőrséghez tartozó ügyeket figyelemmel kísérni és észleleteiről az új hatóságot mindenkör értesíteni. A miniszter elvárja a fiumei hatóságoktól és hazafias közönségtől, hogy a határrendőrséget az állami feladatot tevő határrendészeti tennivalókban hatásosan támogatni fogják, valamint a miniszter a maga részéről a határrendőrségi kapitányság minden tagjának a törvény végrehajtása során Fiume város érdekeinek minden téren való figyelembevételét szigorú kötelességévé teszi.

A másik rendelettel a kormány az 1903. évi V. törvénycikknek, az ugynevezett bevándorlási törvénynek Fiuméra és kerületére nézve a tegnapi naptól való életbelépését rendeli el.

Ennek életbeléptetési időpontját a törvény 18. szakasza szintén a kormányra bízta. Ez a rendelet a Fiumében tartózkodó idegenek nyilvántartásáról, személyazonosságuk, állampolgárságuk és szükség esetén illetőségük és előéletük, valamint megélhetési viszonyaik esetleges kinyomozásáról, továbbá az ellenük az állam közbiztonságának érdekében netán szükséges intézkedések megtételéről szól. A törvény végrehajtása a kifogás alá nem eső külföldieknek Fiumében való tartózkodási jogát ne érinti, csupán a szükséges adatok birtokában biztosítani akarja a határrendőrségre nézve azt, hogy a városra sokszor megokolatlan terheket róva az állam érdekeire, a közbiztonságra s a közrendre nézve veszedelmes idegeneket el távolíthassa. Itt is elvárja a miniszter, hogy a városi hatóságok az állami közegeket feladatuk teljesítésében mindenképpen támogatni fogják.

A kormány illetén intézkedésével, mint félhivatalosan jelentik, a határrendőrségi törvényben létesített határrendőrségi kapitányságok utolsója, a 12-ik számú is létesült, miután előzően Horvátország területén is életbeléptetett már a határrendőrségi intézmény. Ugy a határrendőrségi szolgálat, mint az ország területén tartózkodó külföldiekre vonatkozó rendészet az összes európai államokban állami feladat és az e hatóságok között szükségképpen megkívánt viszonyosság miatt is Magyarország nem késhejt tovább azzal, hogy e tekintetben állami intézményeit megfelelően tökéletesítse. Tekintettel a kivándorláshoz fűződő nagyfontosságú társadalmi, gazdasági és honvédelmi érdekekre, másrészt pedig az idegenekre vonatkozóan az állam biztossága szempontjából szükséges intézkedésekre, melyek mint legutóbb a balkáni eseményekkel kapcsolatban, az esetleges kémkedés és egyéb államellenes üzemek miatt fokozott ellenőrzést tesznek szükségessé, nem volt tovább fenttartható az az állapot, hogy éppen Fiume városa és kerülete, ahol a kivándorlás és az idegenforgalom túlnyomó része lebonyolódik, hiányozzék annak a határrendőrségi szolgálatnak a láncolatából, mely Magyarország területét körülveszi, és éppen a legutóbbi és — sajnos — még elmúltaknak nem mondható külpolitikai és különösen balkáni bonyodalmak immár halaszthatatlanná tették a kormánynak erre vonatkozó elhatározását, melyly a törvény megalkotása óta a Fiume speciális viszonyaira és az autonómia híveinek sokszor tapasztalt érzékenységére való tekintettel, ugyszólván kiméletből, mindeztideig várt. A határrendőrség sem Fiume városának, sem különösen a mindenkor bevált városi rendőrségnek az autonómiáját nem érinti, mert a határrendőrség kizáróan állami rendészeti feladatok teljesítésére van hivatva.

— **Személyi hir.** Dárday Sándor v. b. t. t. az állami számvevőszék elnöke ma reggel Abbáziába érkezett és a Vecsey penzióban szállt meg.

— **Hivatalos bemutatkozás.** A határrendőrség tisztikara Késmárky Rezső dr. tanácsos vezetése mellett ma délelőtt mutatkozott be hivatalosan Wickenburg István gróf kormányzóknak. Bemutatkoztak még a kormányzóknak minden osztályvezetőjének, továbbá Schmiermund Ernő postafőfelügyelőnek és Balpataky Zsigmond állomásfőnöknek.

— **Az állandó választmány ülése.** —

Az állandó választmány ma délben ülést tartott, melyen úgy határozott, hogy a belügyminiszter határozata ellen, melylyel a kormányzó intézkedését jóváhagyta, a közigazgatási bírósághoz felebbez.

— **Egy család kálváriája.** Rémes családi dráma játszódott le tegnap egy via del Pinó-i házban; egy özvegyasszony előbb kisfiát, azután önmagát akasztotta fel, így akarván megszabadulni a sors szomorú csapásaitól. Az asszony meghalt, míg a gyermeket az idejében érkezett segítség megváltotta végétől. A via del Pino 9. sz. házban történt a tragédia, ahol egy Krois Franciszka nevű asszony lakott együtt a szerencsétlen végű Varga Sarolta szül. Kovács, 28 éves özvegyasszonnal, ki anyja egy 5 éves gyereknek. Vargáné, nemrég elhalt férjét nem tudta elfelejteni, állandóan szomorkodott, hozzájárult ehhez, hogy munkát se kapott és csak nehezen tudta magát és gyermekét fenntartani; az asszony Kroisnének számtalanszor panaszkodott, hogy így az életet tovább nem bírja. Tegnap délben Kroisné, munkájából hazajövet, a lakást zárva találta és többszöri hívásra sem nyitott senki ajtót. Az asszony rosszat sejtve, rendőrért sietett. Mikor az ajtót feltörték, borzalmas látvány tárult szemük elé. Vargáné a szobában egy falravert szegen felakasztva találták, teste élettelenül lógott le és a hatósági orvos már csak a beállott halált konstatálhatta. A szomszéd szobából nyöszörgő gyermekhang hallatszott át. Ott találták Vargáné gyermekét, ki szintén, zsebkendővel felkötve, lógott a fal egy kiálló szegén. A segítség a gyermek részére mégis dejjében érkezett és megtudták menteni az életnek, mivel a kötés szerencsére nem volt egészen szoros. A kis gyerek egy óra múlva már jól érezte magát. Az érdeklődőknek elmesélte, hogy a mama játszani kezdett vele és mikor a zsebkendőt a nyakára illesztette azt mondta, hogy hintáznia fogja. Mikor fájdalmat érzett a mamához kiabált, de az nem válaszolt.

A szerencsétlen végű özvegyasszony férja vasutas volt és Budapesten a Szent István kórházban operáció következtében halt meg. Az árva gyermeket rokonai vették magukhoz. Az asszony temetése ma délután 4 órakor lesz.

— **Horvát községek viz nélkül.** Zágrábból jelentik a M. H.-nak: A horvát országos kormány még a múlt év végén engedélyt adott arra, hogy Susák város és Jelenje község határában lévő Recsina-forrás vizének felhasználásával a bemutatott tervek alapján vízvezeték építhessen. A tervek szerint a vezetéknek nemcsak Susákot kellett volna vízzel ellátni, hanem át kellett volna vonulnia a forrástulajdonos Jelenje-Dolnje, továbbá Cernik és Grobnik tengerparti községeken is, hogy azok szükségletét is fedezze. A három község husz faluból áll és több, mint 10.000 lakosa több óra járásnyi távolságból hozza a vizet, mert a környéken forrás sehol sincsen. A tervezett 21 kilométer hosszúságú vezetéknek egymillió koronával előirányzott építési költségeit a kormány rendelete szerint Susák tartozik viselni, míg az említett három község Susák városának minden nyilvános közcsapért ötven korona évi átalányt fizetne. A munkát nyilvános árlejtésen egy zágrábi vállalkozó kapta meg aki azonban az érdekelt községek legnagyobb meglepetésére egészen más terv szerint kezdett dolgoztatni, mint amelyet a kormány jóváhagyott. Az új terv szerint ugyanis a vezeték nem érinti a Jelenje-Dolnje, Primorski, Cernik és Dolnje községeket, amelyeknek lakosai így megfosztat-

nának az évtizedek óta várva-várt jó ivóviztől. Ezek a községek most a susáki főszolgabíró útján panaszt akartak emelni a zágrábi kormánynál, a beadványukat azonban visszautasították és a hatóság betiltott minden népgyűlést, amelyet ebben a tárgyban akartak összehívni. A három község lakossága minden törvényes utat megkísérelt, hogy panaszukat nyilvánosságra hozzák, de nem sikerült nekik, mert a hatóságok az építkezést kritizáló népgyűléseket minden indokolás nélkül betiltják. A községek azt hangoztatják, hogy bár az új vízvezeték építési költsége 960.000 korona, vagyis csak 40 ezer koronával olcsóbb az előbbinél, addig a vezeték hossza 21 kilométer helyett csak 15 kilométer lesz. Vagyis míg az első terv szerint a vezeték kilométere 48.000 koronába került volna, addig a mostaniért kilométerenként 64.000 koronát kell majd fizetni. Az érdekelte községek azt állítják, hogy az ilyképpen előálló 240.000 korona differenciát bizonytalan rendeltetéssel illetéktelen célokra fogják majd felhasználni. A községi előljáróságokat egyébként a közigazgatási hatóságnak rideg magatartása annyira elkeserítette, hogy Primorski-Cernik, Jelenje Dolnje és Grobnik községek, valamint a hozzájuk tartozó husz falu előljárósága lemondottak tisztjükről azzal az indokolással hogy tisztjeiket nem tarthatják meg olyan viszonyok között, midőn törvényes jogaikat törvényes eszközökkel megővni képtelenek. A lakosságot az előljáróságok lemondása valósággal konsternálta és a hangulat különösen a ferrásviztől megfosztott Jelenjében egész forradalmi.

— **A kikötőből.** Jun. 26. Indult: Fjippo Artelli osztrák gőzös North Shieldsbe, üresen; Duna magyar gőzös Santosba, 570 tonna fával, 40 tonna parafinnal, 70 tonna cukorral, 20 tonna papírral és 600 hordóliszttel; Szápáry magyar gőzös Marseillebe, 380 tonna fával, 70 tonna cukorral, 40 tonna parafinnal és 20 tonna ásványvízzel.

— **A kocsis balesete.** Bivol Ferenc 50 éves kocsis ma reggel hét órakor üres társzekerével a Belvedere egyik lejtős részén hajtott lefelé. A kocsi anyagtartó kosara, amely nem volt eléggé jól megerősítve, hirtelen levált és ráesett a lovakra. A lovak megbokrosodtak s vad futásnak eredtek. Bivol a kocsi alá esett, amely elgázolta. A szerencsétlen ember koponyaacsonttörést és más súlyos külső és belső sérüléseket szenvedett.

— **Elfogott betörők.** A rendőrség tegnap többheti nyomozás után letartóztatta Malavac József és Torcello József 16 éves suhancokat, akik május 3-án éjjel betörték Sussain József kereskedőnek a via Manzonnin levő üzletébe s 2000 koronát vittek el.

x **Magyar ház a Lidón.** A 20 szobás magyar háza. Penzió 12—13 lira. Magyar Mocenigo 10. Velence s a Lido egyetlen Guttman-penzió Lido Via Lazzaro konyha s személyzet.

— **Corso mozi.** Ma esti műsor Beoncelli illetanár, — Ami erősebb a gyűlöletnél dráma.

—*o*—

Steckenpfeld liliomtelszappan

elérhetetlen hatású szepők eltávolítására és nélkülözhetetlen szer arc és bőrpolásra, mit számtalan elismerőlevéllel bizonyíthatunk. Gyógytárakban, drogeriákban, illatszert és fodrász üzletekben 80 fillérért kapható. Szintugy páratlan hatású női kézpolásra a Bergmann „Manera” liliomkrémje, mely tubusokban 70 fillérért mindent kapható.

Távirat — Telefon.

—o—

A főrendiház ülése.

BUDAPEST, jun. 26. A főrendiház ma délelőtt ülést tartott, melyen a kormány teljes számban megjelent. Felolvasták az elnapoló királyi kéziratot, amit a főrendek állva hallgattak végig. Ezzel az ülés véget is ért.

—o—

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, jun. 26. A nyári szünet előtt ma volt a képviselőház utolsó ülése. Általános feltűnést keltett, hogy a folyosón megjelent Györffy Gyula volt Justh párti képviselő is.

Beöthy Pál elnök 11 órakor nyitotta meg az ülést. A miniszterelnök állt szólásra és ezt mondta:

— Jelentem a t. Háznak, hogy legkegyelmesebb királyi kézirat érkezett, kérem annak felolvasását.

A kéziratot felvitték az elnöknek, aki a sértetlen borítékot felvágta és a pecsétes királyi kéziratot átadta Vermes Zoltán jegyzőnek, aki felolvasta, hogy a király a jelen ülésztököt október hó 8-ig elnapolta.

A képviselők a királyt éltetve vették tudomásul az elnapolást, mire az elnök kellemes nyaralást kívánva azt az óhaját fejezte ki, hogy a szünet alatt új erőt gyűjtsenek az őszi munkára.

Horvát ügyek.

BUDAPEST, jun. 26. Ma délelőtt megjelentek a Házban Tomasics és Pejacevics akik Tiszával hosszasan tárgyaltak. Később Wickenburg Márk gróf külügyi osztályfőnök kereste fel Tiszát, akivel egyfél óra hosszat tárgyalt.

Tomasics és Pejacevics a horvát ügyekről referáltak. Holnap Rauch báró és Unkelhauser báró érkeznek Budapestre. Arról van szó, hogy miként szanálhatnák a horvát ügyeket.

—o—

Az aradi korteskedés.

ARAD, jun. 26. Egész sereg ellenzéki képviselő van Aradon, hogy Széchenyi gróf jelöltségét támogassa. Khuen-Héderváry Károly gróf vezetése alatt huszonegy munkapárti képviselő utazott le Aradra, hogy Tiszának korteskedjenek. Mindkét párton nagyban folyik a korteskedés és a szavazatok aránya valószínűleg nagyon közel fog állani egymáshoz.

Barta-Hackl az esküdtszék előtt.

BUDAPEST, jun. 26. Hónapokkal ezelőtt történt, hogy Barta-Hackl Lajos zenetanár feleségét harmadik emeleti lakásuk ablakából kidobta és az asszony sokáig lebegett élet és halál között. Az esküdtszék holnap és holnapután tárgyalja a fogva levő zenetanár ügyét.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és kőbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

A hároméves szolgálat.

PÁRIS, jun. 26. A kamara hadügyi bizottsága majdnem hat órás ülésben tárgyalta Jaurés számadatait. Hivatalos közlés szerint a bizottság megállapította, hogy a hároméves szolgálati időre vonatkozó törvény által létszámmállomány 672.836 főt tesz ki, míg a vezérkar által kiszámított végösszeg 674.292 főre emelkedik. A differencia tehát egyáltalában nem oly jelentékeny, mint Jaurés állítja. A hadügyi bizottság ma délelőtt újabb ülést tart és a Pathé pótjelentését hallgatja meg ebben a dologban. A kamara délutáni ülésén a számadatok kérdésének vitáját folytatni fogják.

A spanyolok Marokkóban.

MADRID, jun. 26. Tetuánból érkezett hivatalos jelentés szerint az ellenség nagy csapatokat koncentrált, melyekkel meg akarja támadni a spanyol csapatokat. A spanyolok e felvonulóban lévő ellenséget megtámadták. Elkeseredett harc után az ellenség nagy veszteséggel rendetlenül visszavonul. A spanyolok oldalán három tiszt és harminc közlegény meghalt, öt tiszt, köztük egy ezredes és 48 katona megsebesült.

—o—

Ujságszállítás repülőgépen.

PÁRIS, jun. 26. A Matin és a Daily Mail párisi kiadója ma reggelre ünnepi számot rendezett a francia köztársaság elnökének londoni látogatása alkalmából, vezércikkben méltatta a nagy eseményt és tegnap a Buckingham-palotában elhangzott két pohárköszöntőt. Két-két példányt nyomattak mind a két újságból finom, hófehér papirosra és ezeket az újságokat repülőgépen küldték Párisból Londonba. Ma reggel négy órakor szállott föl Sluck és Guilbert aeroplánon a két lappeldányival. Arra szerződtette a két aviatikust a Matin és a párisi Daily Mail, hogy a windsori kastélyban adják le az újságokat György király és Poincaré elnök számára, még mielőtt a rendes posta Párisból Londonba érkezne.

A kínai köztársaság elnöke.

MUKDEN, jun. 26. A mandzsuriai sajtó élénken foglalkozik Szuniatzen, Huangsin és Yuansikkai elnökjelöltségével és erőlyesen állást foglal Yuansikkai mellett. A du-du Pekingbe utazott, hogy részt vegyen Mandzsuria adminisztratív reformálásában mely a következő vezérelvek szerint fog végbemenni. A du-du hivatalának eltörlése, a háügyi és polgári igazgatás szétválasztása az alkirályi méltóság helyreállítása, úgy hogy az alkirály egyesítse kezében a mandzsuriai katonai, adminisztratív és diplomáciai funkciókat.

—o—

Tripovich D. és Tsa. hajózási vállalat Naponkénti nyári gyorsvonal

Triesztből Velencébe és vissza

a Venezia és Wurmbrandt gyorsgőzösökkel. Az ut tartama csak 3 óra.

Indulás Triesztből naponta 8 órakor d. e. Indulás Velencéből naponta 2 órakor d. u. vasárnap 8 órakor d. u.

Mindenkinek kedves

Ajándék

FIUME kikötőből

1 zsák kávé

(en miniature) finom pörkölt kávéval töltve

Kapható - 3 minőségben

G. STOCHEL csemegüzletében.

Albán nemzeti bank.

BÉCS, jun. 26. Az osztrák pénzügyi kormány tárgyalásokat indított meg a nagy pénzintézetekkel egy albán bank alapítása céljából. A terv szerint az új banknak 10 millió korona volna az alaptőkéje, amely szükség esetén 20 millióra emelhető fel. Hogyha a magyar pénzintézetek hajlandók az alapításban részt venni akkor az albán bank igazgatótanácsában a paritás érvényesülne.

—o—

Az örményországi reformok.

PÁRIS, jun. 26. Az Echo de Paris azt a jelentést, hogy a francia kormány örményországi reformokra vonatkozólag programot dolgozott ki, valótlannak mondja. Franciaország eddig csak azt javasolta, hogy kéressék fel a porta, hogy a keletörményországi vilajetek fölé főfelügyelőt nevezzen ki, aki török ember legyen. E főfelügyelő feladata különben csak ideiglenes jellegű lenne, mert kétségkívül rövidesen reformtervezet fog kidolgoztatni. Franciaország javaslata kitűnő fogadtatásra talált és csak két hatalom hozzájárulása van még hátra.

—o—

Pasies expozéja.

BELGRÁD, jun. 26. A skupstina holnapi rendkívüli ülésén Pasies miniszterelnök expozét fog tartani a külügyi helyettről és indítványt tesz, hogy mondja ki a skupstina, hogy feltétlenül elfogadja Oroszország döntését és megbizsa a kormányt, hogy vegyen részt a pétervári konferencián. Ezek azonban már csak formalitások lesznek, miután tegnap a koronatanács így határozott. A nyilvános ülés után titkos ülés lesz és a miniszterelnök igéri, hogy elő fogja terjeszteni az orosz kormányval történt jegyzékváltást, a melyből kiderül, hogy a kormány nem eslekedhetett másképpen és nem vehette magára a felelősséget azért, hogy teljes szakítás álljon be Oroszország és Szerbia között. Pasies miniszterelnök környezete azt a hírt terjeszti, hogy Szerbia a pétervári konferencián majd az egész vitás területet meg fogja kapni és ehhez még egy terület-sávot Köprüli környékén. Így akarja a hangulatot a maga javára fordítani.

—o—

Kedvező fordulat.

SZOFIA, jun. 26. Az itteni orosz követ hivatalosan értesítette a bolgár kormányt, hogy Szerbia Pétervárott kötelező nyilatkozatot tett arra nézve, hogy elfogadja az orosz cári döntését az 1912-ik évi szövetséges szerződés alapján. Ha csak az utolsó pillanatban valami váratlan fordulat nem lesz, akkor a béke biztosítva van.

PEAERVÁR, jun. 26. Itteni diplomáciai körökben általában az a felfogás, hogy a balkáni helyzet javult és most már biztos a remény, hogy a Balkán-államok kivétel nélkül alávetik magukat Oroszország döntésének.

Szerbia engedett.

SZOFIA, jun. 26. Hivatalos megerősítés eddig ugyan még nincsen arról, de a bolgár kormány közvetve azt a jelentést kapta Pétervárról, hogy Szerbia alávetette magát minden feltétel nélkül a cári döntésének. Hivatalosan csak azt jelentik, hogy a szerb kormány az orosz külügyminisztérium felszólításának értelmében négy napon belül elküldi memorandumát Pétervárra területi igényeiről.

Ujsághordó fiukat vagy asszonyokat jö fizetéssel felvesz.

A TENGERPART kiadóhivatala.

A Balkán-államok memorandumai.

LONDON, jun. 26. Az orosz követek Szófiában és Belgrádban vasárnap kormányuk nevében azt a felszólítást intézték a szerb és a bolgár kabinetekhez, hogy négy napon belül küldjék el Pétervárra memorandum alakjában területi igényeik felsorolását, amelynek alapján a cár dönteni fog.

Leszerelés.

BELGRÁD, jun. 26. Jól értesült körökben azt tartják, hogy Pasics maradása következtében a háború veszedelme megszűnt és néhány nap múlva a szerb és bolgár hadsereg háromnegyed része leszerel. A görög miniszterelnök a napokban ideérkezik és aztán együtt utaznak Pétervárra, ahol érdekeik védelmében közös eljárást fognak tanusítani.

Az orosz politika szerb világitásban.

BELGRÁD, jun. 26. A Stampa az orosz beavatkozásnak a következő magyarázatát adja:

Oroszország szeretné megakadályozni a szerb-bolgár háborút, mert az a hármastentente, főképp Oroszország érdekeire kedvezőtlen hatást gyakorolhat, mert a megvert ország Ausztria-Magyarországhoz csatlakoznék. Minthogy Bulgáriának enged, abban történt megállapodás, hogy Belgrádra gyakorolnak pressziót, mert a szerb kormány engedékenyebbnek mutatkozik. Az orosz követelés éles hangja a cári távirat várt hatásának elmaradása. A lap hozzátéveszi, hogy ez az eljárás illogikus, mert magától értetődik, hogy az orosz követelésnek ez a hangja, amely közönséges erőszak, még kevésbé fog hozzájárulni az óhajtott céléréséhez.

A szerb-bolgár háború küszöbén.

BELGRÁD, jun. 26. Pasics miniszterelnök reméli, hogy a szerb-bolgár viszályt békésen is meg lehet oldani és valószínű, hogy a skuptsina mai ülésén a képviselők többsége is emellett foglal állást.

BELGRÁD, jun. 26. A renklőség elko-bozta a Ladova melletti szerb-bolgár össz-ütközés részleteiről szóló lapokat. Az új-ságközlemények szerint a bolgár reguláris csapatok megtámadták a szerbeket Úszküb mellett.

BELGRÁD, jun. 26. Az úszkübi főha-diszállásról érkező hírek szerint a bolgár komitácik és szerb katonák közt támadt üt közetben 372 bolgár és 198 szerb esett el.

Szerb-bolgár háború.

BELGRÁD, jun. 26. A rendőrség elko-bozta a lapok külön kiadásait, melyek a Holatova melletti ütközetről adnak hírt. A távirat így hangzik: A bolgárok megtámad-ták a szerb eldőröket. A két csapat között véres ütközet fejlődött ki, mely a szerbek győzelmével végződött.

BELGRÁD, jun. 26. Egy másik távirat az ütközetről ezt mondja: Bolgár komitácik megtámadták a szerbeket. Az ütközetben a bolgárok 377, a szerbek 118 halottat veszi-tettek.

Egy diplomáciai jegyzék története.

LONDON, jun. 26. A Daily Telegraphnak jelentik Athénből: Az a jegyzék, ame-lyet a szerb kormány még szombaton elküldött Szófiába válaszul a bolgár kormány jegyzékére, eredeti szövegében nagyon barátságos hangú volt, de az utolsó pillanat-ban módosították, mert a szerb kormány megtudta, hogy Románia kész bolgár terü-letre nyomulni, ha háború támad Szerbia és Bulgária között. Így lett a barátságos han-gu jegyzékből nagyon harcias hangú jegy-zék.

Nyomatott a „POLINNIA“ Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).

TŐZSDE.

Budapesti Értéktőzsde.	Jun. 25 zárlat	Mai árf. 1/2 óra
Magyar hitelrészvény	818.25	819.50
Osztrák hitelrészvény	619.50	621.—
4%-os koronajáradék	81.25	81.25
Osztr.-magy. államvasut.	708.50	709.50
Jelzálogbank	418.—	418.—
Leszámitolóbank	509.—	509.—
Hazai Bank	280.—	280.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	538.25	539.75
Rimamurányi	688.50	689.50
Salgótarjáni	753.—	754.—
Közuti Vasut.	638.50	639.—
Városi Villamos	357.50	359.—
Adria	537.—	—
Déli Vasut.	123.50	—
Magyar Cukoripar	2755.—	—
Rizsgyár	3800.—	—

Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)	Jun. 25 zárlat	Mai árf. 1/2 óra
Buza áprilisra	11.71	—
Buza májusra	—	—
Buza októberre	11.23	11.26
Rozs 1913 áprilisra	—	11.77
Rozs októberre	8.84	8.85
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	7.75	7.70
Tengeri augusztusra	7.90	7.86
Zab áprilisra	—	7.43
Zab októberre	8.60	8.78

Bécsi Értéktőzsde.	Jun. 25 zárlat	Mai árf. 1/2 óra
Osztrák hitelrészvény	619.50	618.—
Magyar hitelrészvény	816.—	817.—
Osztrák magyar államvasut.	708.50	706.—
Déli Vasut.	123.50	122.50
Alpesi	928.50	924.—
Skoda	835.50	835.—
Osztr. koronajár.	83.—	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi köte- sek átlagár.
Fiumei 4 1/2-os kölcsönkötv.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	285.—
Fiumei Népbank	112.—
Litorale Bank és Takaréksz. Susák	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	500.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1400.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1100.—
Orient tengerhajózási társ.	1300.—
Alt. Forgalmi r. t. régi	1900.—
Magyar Ólajgyár	1800.—
Austro-Americana	202.—
Navigazione Libera Triest	292.—
Osztrák Lloyd	643.—
Stabilimento Tecnico	584.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	9850.—
I. Trieszti Rizsgyár	436.—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	717.—
Spalatoí Portland Cement	431.—
Assicurazioni Generali	396.—
Riunione Adriatica	891.—
	3910.—

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító
GYOGYSZERTÁRA

a városi torony mellett
Ajánlja magát minden orvosi rendelés a-zonnali és exakt elkészítésére. Kapható min-den gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszer-panok, az összes ásványvizek, toalettcikke és szépitőszerek stb. sfb.

Comptoirista

német, magyar és olasz
nyelvismerettel, hosszabb iro-dai gyakorlattal, állást óhajt változtatni.

Cím a kiadóhivatalban.

Szép butorozott

külön bejárású szoba villanyvilágítással és fürdőszoba használattal azonnal ki-adó esetleg teljes allatással is Via Edm. De Amicis 9 szám félemelet R. S. nél.

Fényes jövedelmre

tehetnek szert városbéli ügynökök és vi-szonteladók (lehetnek nők is) egy korsza-kot alkotó

TÖMEGES HASZNÁLATI CIKK

directe magánfeleknek való eladása által. Könnyű kereset. Ajánlközások „K. Arnold 51“ címre Fiume, poste restante.

VELENCE.

ORIENTAL NAGY KÁVÉHÁZ

Riva degli Schiavoni, a Lidora in-duló hajók kikötőjével szemben.

Tagás terrasza + Játéktértem amerikai bar. — Modern berendezés. — Központi fűtés. Kitűnő szellőztetés.

Naponta 4-től 6-ig és fél 9-től 12-ig szimfonikus zenekar.

Mozgóképelőadás teljes világítás mellett.

Naponta új műsor.

Kőbányai Polgársör.

a Florian, Quadri és Orientale kávéházak, (Szt. Márktér és Riva degli Schiavoni) va-lamint a Grand Hotel Lido sörcsarnoka kö-zönségének legkedveltebb itala.

Vaerin Testv. és Tsa.

„DE LA VILLE“

SZÁLLODA ÉS KÁVÉHÁZ
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

50 szoba

— A magyarság találkozó helye. —

Kitűnő kávéházi italok és ételek. Bel- és kül-földi lapok.

Estéknként az első BÉCSI NŐI ZENEKAR hangversenye. Naponta új műsor.

**TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY**

Igyék naponta 1—2 palaczk

**Szent István
Dupla-malátasört**

A sörparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Söröződe“ ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágy hiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tü-dő- és gyomorbetegségeknél: igen aján-landó lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noerden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abbaziában és számos más szakteknitely.

Kapható:

Frisztöltésű palaczkokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csapról kimérve minden előkelő étteremben.

Mindennemű írásmunkák (fogalmazás, másolás, címirás, stb.) otthoni elvégzését felkülsmeretes gyors és esinos kivitelben vállalom. Cím e lap kiadóhivatalában.

ABBZIA
PENSION
QUISISANA

Első rendű
ház.

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

Restaurant
MIRAMARE

CIRKVENICA.
Berlő: BEDŐ IMRE.

Abbaziai furcsaságok.

FÜRDŐVENDEGEK.

II.

Kedves alakok még, az:

Al-kokottok.

Rendszerint Schwarzennek hívják őket és egész biztos, hogy 6—8 gyermeket hagytak otthon. Polgári családnyák, itt azonban feltűnően öltözködnek, hangosak, lármásak, cigarettáznak s ránevetnek a férfiakra. Ezek azok, akik miatt az a hír van elterjedve, hogy Abbazia tele van rossz nőekkel. Alapjában véve azonban gyáva nők, akik nem igen csalják meg férjeiket.

Al-tisztességes nők.

Ilyen is van. Viharedzett, kissé vénülő kokottok, akik lehiggadt egyszerűséggel viselkednek. Rendkívül szolidak, diszkréték és elegánsak. Igen sok ifju ember élete végéig úgy emlegeti őket, hogy egyszer Abbaziaiban egy arisztokrata nővel... stb.

Al-zeneértők.

Egyszerű, kedves emberek, akik a zene-taksát akarják leélni. Ők a legpontosabbak a zenénél, és rögtön püsszegnek, ha valaki zene közben beszél. A zenedarabok címeit hangosan bemondják és én már tudom, hogy biztosan a Szép Helénát játszik, amikor ők a Parasztszünetet jelzik.

Al-katholikusok.

Nem akarok személyeskedni, tehát ide egy riportot írok: A multkor egy vasárnapi misén, mikor a templom tele volt hívőkkel, a prédikáló pap kissé megeszszott, úgy, hogy nekiesett a szószéknek. A hívők táborából az ijedség moraja szállt fel.

— Jézus Mária — mondta egy hang.

— Semá! — mondták a többiek.

(Márk.)

ABBZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:
(Hótes arrivés hier:)

Apell Friedrich Grác	Bristol
Amelung Engelbert Magdeburg	Speranza
Biró Villi Versecz	Antonienh.
Braun Mariska Budapest	V. Abbazia
Burda Josef Wien	H. Savoy
Birnbacher Róbert Grác	Bristol
Barger Eduárd Grác	Bristol
Beill Oszkár Bukovina	Wienerh.
Bühn József Trient	Bristol
Blazek Johann Grác	Bristol
Böhm Georg Wien	Bristol
Brankovich Adolf Grác	Bristol
Bleyer Adolf Grác	Bristol
Bit Sofie Salzburg	Slatina
Bobrila Johann Karlstadt	Bristol
Cesorba István Budapest	Bristol
Dulnig Johann Grác	Bristol
Desimon Virgilius Grác	Bristol
Elicher Mathilde	P. Wiltsch
Eisen Adolf Wien	Bristol
Franke Rudolf Wien	Bristol
Fritsche Wencel	Bristol
Freund Leopold Wien	Bristol
Filipp Péter Grác	Bristol
Ferbacher Samu Budapest	Plesch
Frimmer Kató Budapest	Riviera
Forgács Jenő Budapest	Hausner
Frey Berta Versecz	Antonienh.
Frey Hiazint Versecz	Antonienh.

Gogoltan Ferdinánd Linz	Union
Gromnicki Nikolaus Galicia	Cottage
Gnuj Johann Grác	Bristol
Goles Anton Cilli	Bristol
Gordier Tasilo Wien	Bristol
Grimm L. Wien	Bristol
Gralónitz Róbert Grác	Bristol
Grebentz Karl Grác	Bristol
Hutter Grác	Bristol
Haselwanstter Gottfried Trient	Bristol
Hochegger Franz Grác	Bristol
Hackler Arthur Budapest	Istria
Havas János Budapest	Riviera
Havas Anna Budapest	Riviera
Heinrich Leopold Grác	Union
Jagodnik Franz Adellsberg	Bristol
Jogan Alfréd Wien	Bristol
Kodala Stanislau Prága	Union
Kopriva Gusztáv Wien	Union
Kirin Thomas Katalina	Seekuranstalt
Kiba W. Varsó	V. Viktor
Korodziejczyk Florián Galizien	H. Kolb
Karhinski Franz Posen	Riviera
Krasovic Johann Laibach	Bristol
Kubes Franz Wien	Bristol
Kreszner Karl Wien	Bristol
Kotska Maximilian Wien	Bristol
Klusacek Karl Wien	Bristol
Köcker Adolf Wien	Bristol
Klein Ottó Grác	Bristol
Lebitsch Johann Grác	Bristol
Lange Heinrich Berlin	Bristol
Moll Johann Grác	Bristol
Müller Mór Szeged	Bristol
Mittelbach Franz Böhmen	Bristol
May M. Budapest	Bristol
Mayer Jakob Grác	Bristol
Melcherl Paul Brünn	Bristol
Mikró Péter Wien	Bristol
Matteheit Emerich Wien	Bristol
Montska Anton Wien	Bristol
Mair József Wien	Bristol
Neumann Johann Wien	Bristol
Nádor Kornél Budapest	Bristol
Nestmann Emil Grác	Bristol
Prochaska Richárd Grác	Bristol
Pipanel Johann Grác	Bristol
Pilsticker Arthur Grác	Bristol
Pletzer Anton Brixen	Bristol
Pzakoni Gusztáv Karfreit	Bristol
Petricka Jaro Böhmen	Lokey
Ptaschinski Marie Varsó	Augusta
Rácz István Budapest	Riviera
Rospotnik József Grác	Bristol
Rosenbaum Berta Wien	Bristol
Rackó József Cilli	Royal
Ruday Rafael Wien	Bristol
Reiter Kasimir Wien	Bristol
Rottenberger Grác	Bristol
Radó Imre Szabadka	Hausner
Seidler Viktor Grác	Bristol
Schikatane Wilhelm Grác	Bristol
Stainegg Johann Görz	Bristol
Schwarcz Julius Grác	Bristol
Stancic Pál Ujvidék	Penelope
Schwarcz Margit Budapest	Riviera
Strutynsky Wladimir Ragusa	Arion
Swidrygiotto Mária hercegnő	Paryoz Aug.
Szabó Pálné Budapest	H. Schlosser
Strohmayr Karl Innsbruck	P. Schlosser
Schwarcz Lenke Budapest	Seekuranstalt
Szendró Gyula Budapest	Seekuranstalt
Stancic Pajo Novogradiska	V. Vermes
Schrutek Karl Salzburg	H. Slatina
Szigetthy Raoul Grác	Union
Schmidl Arthur Wien	Union
Szamwald Ottokár Wien	Bristol
Szabó Johann Tolmein	Bristol
Schrei Alois Görz	Bristol
Schrei Johann Josefstadt	Bristol
Tekulics Sándor Budapest	Bristol
Tuma Ferenc Wien	H. Stefanie
Unterweger Paul Grác	Bristol
Verhunc Kasimir Grác	Bristol
Vlach Oszkár Grác	Bristol
Wittori Eugén Grác	Bristol

Wiesinger Maximilian Wien	Bristol
Winker Ottó Grác	Bristol
Weber György Nagyszeben	Bristol
Walwen Alfréd Wien	Strand H.
Zukie Oren Grác	Bristol
Zieser Hans Grác	Bristol
Zanker Rudolf Grác	Bristol

Marino szálló Lido-Venezia

(az Excelsior mellett).

Nagy étteremmel. — Modern kényelemmel.
— Mérsékelt árak. — A penzióba fürdőka-
bin használata is bele vehető.
Vianelli A. tulajd.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás
lift, gőzfűtés, fürdők, nagy étterem.

— Teljes penzió napi 10 líráért. —

UJ FÜRDŐINTÉZET (meleg fürdővel).

ABBZIA Reichstrasse

Göz-, kád- és meleg tengerivíz-fürdők.

— Szobák 3.— koronától feljebb. —

Tulajdonos: I. R. SCHWEIGLER

Hungária szálló

Lido - Venezia.

Elsőrendű új szálló. Lift, fürdőszobák stb.
Magyar és francia konyha. Kitűnő italok.

: PENZIÓ 10 LIRATÓL FELJEBB. :

CIRKVENICA.

Therapia pavillon.

Elsőrendű kávéház. Kitűnő italok
fagylalt, hideg felvágott stb. Olcsó árak.

Naponta Horváth Gábor hirtedese
kibőgős cigányzenekara hangversenyez.

Hutter Ferencz

a fiumei De la Ville volt főpincére.

Lido - Venezia

SPLENDID-HOTEL

(Villa Principessa Giovanna.)

Elsőrangú szálló 100 szobával. — Kitűnő
:: konyha. — Penzió 11—15 líra. ::

—«0»—

Hotel Pilsen Meublé

110 szobával 3 lírától személyenként. Lift,
fürdők.

Motocsonak

Caprani G. tulajd.

VENEZIA

HOTEL PENSION VENIER

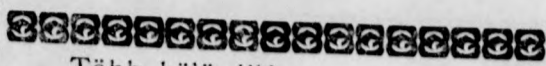
San Marco Ponte Goldoni. Szobák 2¹/₂ lírá-
ó, teljes ellátás napi 8 lírától feljebb. Német
kiszolgálás.

KÖZGAZDASÁG.

+ **Visszavándorlási akció.** Egyik napilap vasárnapi számában hosszabb cikk jelent meg egy állítólagos visszavándorlási akcióról, amelynek egyelőre az a célja, hogy egy budapesti gyár részére hozzon vissza munkásokat Amerikából — később pedig az lenne, hogy gazdasági és parcellázó, altruista intézményekkel karöltve, állandó, szervezett nagy munkát fejtsen ki az Amerikába kivándoroltak visszatelhitésére. Meg kell jegyeznünk, hogy minden olyan akció, amely lehetővé teszi azt, hogy a még mindig rémes arányú kivándorlást csökkentse, lehetőleg den olyan okos, előrelátó törekvést, amely hasznos gazdasági politikával, intézményekkel lehetővé akarja tenni azt, hogy a kik jobb keresetet, jobb megélhetést keresnek, azt itthon is megtalálják és ne vándoroljanak ki, minden ilyen törekvést a legmelegebb rokonszenvvel üdvözlünk és azt a legmészszebbmenőtámogatásra tartjuk érdemesnek. Eppen így a legnagyobb örömmel üdvözljük azokat a törekvéseket is, amelyek a kivándoroltak visszatelhitésére. Meg kell jejjár, hogy immár visszatérhessenek és amerikai tapasztalataikat itt érvényesíthessék és itt találjanak jó keresetet. Tudjuk azonban, hogy egy ilyen akciónak számolnia kell az amerikai közönség felfogásával is és az amerikai hivatalos köröknek jogos érzékenységgel — mert amíg még mindig százezrek vándorolnak ki és amerikai keresetük nagy részét az „ó-hazába”, ide, hozzánk küldik vissza — addig legalább is furesa dolog az, hogy bárki is hivatalos visszavándorlási akciót intézzen, mozgalmat kezdjen Amerikában, felszólítva az Amerikában dolgozó, oda kivándorolt magyar munkásokat, hogy hagyják el a telepet, ahol dolgoznak és menjenek vissza Magyarországra, ahol jobb keresetet találnak. Még ha valamely hazai cég a maga felelősségére, formális hirdetést tesz közzé amerikai lapokban, jelezve, hogy ilyen és ilyen munkásokat keres — az ellen kifogás nem volna tehető. De amikor valaki, neki jutott üzleti természetű, munkástoborzó megbízatás alapján arra merészkedik, hogy ennek az üzleti természetű vállalkozásnak hivatalos jelleget ad és úgy tünteti fel a dolgot, mintha a magyar állam volna ez akciója mögött, ez a hazai érdekekkel s az amerikai magyarság érdekeivel teljesen ellentétben áll, amelyet mindenképpen elítélünk. Az idézett lap közleményében az áll, hogy ezt a szóban forgó visszavándorlási akciót Gondos Viktor intézi Newyorkban. Le is közli azt a levelet, amelyet Gondos Viktor most egy amerikai gyár ezer magyar munkásához intézett. Ebben a levélben azt írja Gondos Viktor, hogy a magyar királyi kereskedelmi muzeum hivatalos megbízásából intézi ezt a felszólítást az amerikai magyar munkásokhoz és hogy, aki az ő hivatalos igazoló jegyével jelentkezik egy budapesti gyárban munkáért, az kap is munkát és hogy a „magyar állam” szeretettel várja őket vissza. Az amerikai magyar lapudósító, megemlíti, hogy a körlevél szövegezésével ő is résztvevett ebben az akcióban, még azt a megjegyzést is fűzi mindezekhez, hogy „A muzeumi utasítás azt mutatja, hogy visszatelhitési akciót nemcsak a magyar gazdasági érdekek, de a magyar államra is szempontjából is fontosnak tartják és a megengedhető mértékig hivatalosan támogatják.” Bizonyos, hogy ez a közlemény rendkívüli és kellemetlen feltűnést, sőt erős akciót is fog kelteni Amerikában. Akeiót az amerikai magyarok és a magyar állam, a magyar kormány ellen. És nem minden ok nélkül — mert az ilyenfajta akciót mi sem tűrnők meg egy idegen állam részéről, itt, nálunk.

+ **A szandzsák áruforgalom nehézségei**
A novibazári szandzsákban települt kereskedők sürün panaszkodnak arról, hogy a nekik szóló árú- és postaküldeményeket csak igen nagy késedelemmel kapják meg, mért azok Uvác beviteli határállomáson rendszerint megrekednek. Eppen ezért a szerajevói kereskedelmi és iparkamara arra hívja fel a körzetébe eső kereskedőket és szállítókat,

hogy a novibazári szandzsákba szánt küldeményeiket mindenkor „via Belgrád” jelzéssel lássák el, amivel a késedelmes kézbesítésnek elejét vehetik.

Több különálló

két és három szobás

lakás a szükséges mellékhelyiségekkel kiadó. Ertekezni lehet a Fiumei Építő Részv. Társ. irodájában Via Clotilde 4 I. vagy az Építő Részv. Társ. telepén Via Valscurignén.

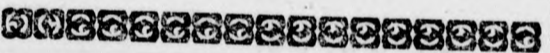
GYÜMÖLCS SZÁLLÍTÓ KOSARAT

minden kivételben és mennyiségben legelőnyösebben szállít az

Országos Központi Hitelszövetkezet

kötelekebe tartozó ipari és házipari szövetkezetek Beszerző és Értékesítő Központja Budapest, VIII. József-körút 36.

Szétküldési telepek: Kecskemét, Szépfalu, Zenta.

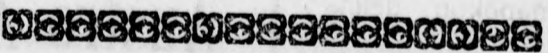

Ekszer - arany - és chinaezüst - áruk

Steiner Ferencz

Fiume, CORSO 35. Telefon szám 206.

dús választéban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

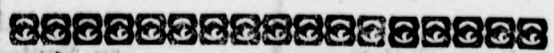
Hattyu gőzmosóda

Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház) és a Via Goldeniban (a Dubravčić házbán). Vállalatát a mai kor igényeinek megfelelően, vegytisztító üzemmel kibővítette. melyre a közönség szives figyelmét felhívja. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

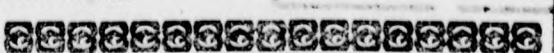
Eladó 2 vendéglő

jó üzletmenettel, az egyik Abbaziában a másik Susakon. Bővebbet „M. B.” jelisével Susak postafiók 35.

Ella Villa

Penzió és vendéglő, Abbazia. Szobák ellátással és ellátás nélkül. Mérsékelt árak.

Az előrehaladt idény miatt!

Bátorkodunk ezennel a következő cikkeket mélyen leszállított árak mellett ajánlani:

Levantine, szegélylyel garantált szinek

à Kor. —.48

Fehér ruhavászon bosnyák módra

à Kor. —.26

Csikos creppon legujabb divat

à Kor. —.38

Percail, elegáns minták

à Kor. --.50

Panama, minden modern színben

à Kor. --.90

Szinezett zefir, legujabb minták

à Kor. --.85

Voil de Laine, tiszta gyapju modern minták

à Kor. 1.--

Eponge (szivacsos) minden színben sima és mintázott.

Tisztelettel

WEISS M.

Fiume, CORSO 11.

Trieszt Corso 9. Bécs IX.

Szabott árak.

Divat- és kézműáru-cikkek, férfiruhaszövetek, selyemárúk, szőnyegek, butorszövetek, fehérneműek, gyapotárúk, női- és gyermekkonfeksiók, csipkék, himzések, szalagok és az összes felszerelési cikkek eladása

A kinek eladó **használt butor** van vagy **olcsón akar butort** venni (részletfizetésre is) forduljon bizalommal

HERSKOVITS S. butorkerekedőnél

Via G. Parini 6. szám. Telefon 12-03 szám.

LINOLEUM

!! RITKA ALKALOM !!

Új küldemény érkezett Linoleum-szőnyegekben, bordúrral és fémsarokkal,

150x200 nagyság	K	8.50 darabja
200x250	"	K 14.—
200x300	"	K 17.—

Viaszkosvászon

78 cm. magas méterenként	Kor.	1.70
110 cm. magas méterenként	Kor.	2.10
115 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum futók

67 cm. magas méterenként	Kor.	1.60
90 cm. magas méterenként	Kor.	1.10
100 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum, fürdő-, háló- és ebédlőszobák lefedésére m²-ként Kor. 2.50.

Padlók lefedését saját munkásaink által vállaljuk. Költségvetés ingyen és bérmentve.

Haas Leopold - Fiume

CORSO 6.

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasuti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, áruk.

Kitünő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

MERCEDES

Az autók királya!

— Bárdi r. t. —

Budapest VI Lehel-utca 25 sz.

Városi üzlet: V. Mária Valeria u. 1.

Dunántuli fiók: **GYÖR.**

MOST NYILT MEG!

BAJIN Z.-Fiume Piazza Andrassy.

Nőidivat — kézmű — és rövidárkereskedése.

LIDO-VENEZIA CASA VENIER

a „Hungaria“ szálló mögött.

Szép tiszta butorozott szobák jutányos áron 1 percnire a hajóállomástól és a nagy fürdőintézetből. Villanyos világítás.

Cantridai fürdő és vendéglő

Tengeri fürdő, 250 szép kabinnal és napkurára szolgáló külön terrasszal. Nagy árnyas vendéglői kert terrasszal és tekepályával. Kitünő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiumétól a fürdőig. Vasár-és ünnepnapokon délután zene-hangverseny.

Fürdőjegyek fehéreneművel 40 fillér.

Olcsó bérletjegyek.

Kawa-Santal-Kapszulák kitünő szer húgycsőfolyás ellen. Meglepően gyors hatás. 1 doboz ára 3 korona.

Dr. Bota-Injekció ezzel egyidejűleg használva. Öryosilag ajánlva. 1 üveg 1 kor. 60 fill.; ehhez egy fecskendező férfiának vagy nőknek 1 kor. 50 fill. Eredményért kezesség.

Universal-Fluid felülmúlhatatlan hatású testszaggatásoknál, reuma-, csúszfej-, fogfájásnál és bőrvizketegségnek. 1 próba üvegse 40 fill. 1 nagy üveg 1 kor. 50 fill.

SKRIBANEK K. M. gyógyszerháza a „Kereszt“-hoz,

Temesvár, Erzsébetváros, XIV., Hunyadi-ut 30.

Viszontelárusítók jól fizetve.

SCHÖN I. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖN I.

Via Carducci 12. II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (manicur, villanyos arcmasszás (vibrations massage) szemölcslevétel és arcbán levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-89.

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és Spanyolország felé.

Közelebbi indulások Triesztből:

Személyszállítás Triesztből New-Yorkba: az Alice gőzessel jun. 14-én. Triesztből Newyorkba az Argentina gőzessel jun. 21.

Triesztből Quebeckbe és Montreálba a Canada gőzessel jun. 21-én. Teherszállítás: Triesztből Philadelphiába a Giulia gőzessel jun. 24-én.

Triesztből Newyork és Philadelphiába a Lucia gőzessel jun. 28-án.

Triesztből Havanna és Neworleánba a Virginia gőzessel jun. 11-én.

Patras, Almeria, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos-Ayresbe a „Francesca“ szem. száll. gőzessel június 12-én. a „Columbia“ szem. száll. gőzessel jun. 23-án.

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben, Via Molino piccolo 2, szolgál.